

TURUN YLIOPISTO
YHTEISKUNTATIETEELLINEN TIEDEKUNTA

VALINTAKOE 27.5.2015

FILOSOFIA
POLIITTINEN HISTORIA JA VALTIO-OPPI
SOSIAALITIETEET

KLO 10 – 15

PYRKIJÄN OHJEET

Vastaaminen: Kirjoita kaikkiin vastauspapereihin nimesi ja henkilötunnuksesi. Kirjoita nimesi ja henkilötunnuksesi myös suttupapereihin. Kirjoita ehdottomasti eri paperille eri hakukohteiden vastaukset. Noudata lisäksi niitä ohjeita, joita annetaan tehtävämonisteessa: useissa tapauksissa myös jokainen vastaus pyydetään kirjoittamaan omalle paperille.

Vastaa yhden hakukohteen alalta annettuihin tehtäviin. Jos olet hakulomakkeessa ilmoittanut useamman hakukohteen kokeeseen, vastaa molemmista annettuihin tehtäviin. Kokeessa ei voi enää muuttaa hakulomakkeessa ilmoitettuja hakukohteita.

Vastausaikaa on tasan viisi tuntia. Kokeesta saa poistua aikaisintaan klo 11.00.

Pääsykokeessa ei saa käyttää laskinta.

Kun olet valmis: Jätä vastaukset ja suttupaperit valvojalle ja esitä henkilöllisyystodistuksesi. Tehtävämonisteen saat pitää itselläsi.

Tulosten ilmoittamisesta saat erillisen tiedotteen poistuessasi salista. Tulokset julkaistaan viimeistään 3.7.2015. Sitä ennen pyydetään välttämään puhelintiedusteluja. Myöhemmin voi omaan valintaan liittyviä asioita tiedustella numeroista (02) 333 5038, (02) 333 6978 ja (02) 333 5361.

FILOSOFIA:

Räikkä & Siipi (toim.): *Ajattele, filosofoi*. Tammi, 2006.

POLIITTINEN HISTORIA JA VALTIO-OPPI:

Railo & Laamanen (toim.): *Suomi muuttuvassa maailmassa*. Edita, 2010.

Setälä: *Demokratian arvo: teorian, käytännöt ja mahdollisuudet*. Gaudeamus, 2012.

SOSIAALITIEETEET:

Erola & Räsänen (toim.): *Johdatus sosiologian perusteisiin*. Gaudeamus, 2014.

Havakka, Niemelä & Uusitalo (toim.): *Sosiaalivakuutus (FIMVA2012)*, sivut 9-51, 75-162, 197-251.

VALINTAKOEKYSYMYKSET 2015

FILOSOFIA

Vastaa kaikkiin kysymyksiin (4):

1. Moneuden ongelma ja ehdotukset sen ratkaisemiseksi (15 pistettä)
2. Pahan ongelma ja sen ratkaisuyritykset (15 pistettä)
3. Rangaistuksen oikeuttamisen ongelmat, ratkaisuyritykset ja niihin kohdistetut kritiikit (15 pistettä)
4. Moraalitiedon ongelma ja ratkaisuyritykset (15 pistettä)

POLIITTINEN HISTORIA JA VALTIO-OPPI

Vastaa jokaiseen tehtävään (4) ja niiden kaikkiin osioihin.

Samalle konseptiarkille ei missään tapauksessa saa kirjoittaa kahta tai useampaa esseevastausta, vaan jokainen vastaus tulee kirjoittaa eri konseptiarkille (yksittäistä vastausta voi sen sijaan tarvittaessa jatkaa kahdelle eri konseptiarkille). Jokaiseen konseptiarkkiin on ehdottomasti merkittävä vastaajan henkilötiedot. Näiden ohjeiden noudattamatta jättäminen voi johtaa koevastausten hylkäämiseen.

Kiinnitä huomiota myös vastauksesi rakenteen johdonmukaisuuteen, loogisuuteen ja hyvään ilmaisuun. Hyvä vastaus ei ole pelkkä luettelo, vaan ajateltu kokonaisuus.

Tehtävä 1. Määritä lyhyesti (muutamalla rivillä) ja ajoita:

1a. Mitä merkittävää on nähty päivämäärissä 1.12.1808 ja 2.10.1809? (1 piste)

1b. Kagaali (1 piste)

1c. Eljas Erkko (1 piste)

1d. Tatu Vaaskivi (1 piste)

1e. Mihin liittyi sanonta "Miehet rintamalle. Naiset kotirintamalle"? (1 piste)

1f. Hruštšovin salainen puhe (1 piste)

1g. Onko maallamme malttia vaurastua? (1 piste)

1h. Sputnik (1 piste)

1i. "The only sound and sensible ones in the world" (1 piste)

1j. J.K.Paasikiven työhypoteesi (1 piste)

Tehtävä 2. Kirjoita esseet aiheista:

2a. Hyvinvointivaltion kehitys ja erityispiirteet Suomessa (10 pistettä)

2b. Miten suomalaiset ovat määritelleet identiteettiään ja suomalaisuuden olemusta toisten kansallisuuksien kautta ja historian kautta? (10 pistettä)

Tehtävä 3. Selitä tiiviisti seuraavat käsitteet ja ideat (vastausten yhteenlaskettu maksimipituus 4 sivua = 1 arkki):

- a) Ideaali kommunikaatiotilanne Jürgen Habermasin mukaan (5 pistettä).
- b) Utilitarismi Jeremy Benthamin näkemyksen mukaan (5 pistettä).
- c) Täydellinen, transitiivinen ja intransitiivinen preferenssijärjestys (5 pistettä).

Tehtävä 4. Helsingin Maunulan kaupunginosassa on tällä hetkellä käynnissä kaupunkidemokratian pilottihanke, jossa muun muassa valmistellaan alueen uuden monitoimitalon käyttömuotoja; alla on katkelma hankkeen virallisen suunnitelman alusta. Kirjoita analyttinen essee, jossa arvioit tätä hanketta lähtien liikkeelle Benjamin Barberin käsitteestä vahva demokratia (*strong democracy*). Esseen otsikko: "Maunulan demokratiahanke – esimerkki vahvasta demokratiasta?". Tekstin maksimipituus on 4 sivua = 1 arkki. Maksimipistemäärä on 15.

"Maunulan demokratiahankkeen tavoitteena on:

1. luoda alueelle osallistuvan demokratiatyön toimintamalli. Liikkeelle lähdetään asukastalo Saunabaarin demokratiatiloista.
2. kokeilla ja kehittää tätä toimintamallia niin, että asukkaat voivat osallistua Maunulan uuden kirjasto-työväenopisto-nuorisotalokokonaisuuden, erityisesti sen tulevan toiminnan suunnitteluun
3. kehittää samalla demokratiakäytäntöjä, joissa asukkaat ja muut alueen toimijat voivat hyödyntää kaupungin tietokantoja ja verkostoitua keskenään.

Demokratiahankkeessa korostuvatkin niin demokratian tila kuin demokratiatilat. Kyse on toisaalta kokoontumispaikkojen luomisesta, niissä tapahtuvasta toiminnasta, kohtaamisesta ja oppimisesta, joissa hanke näkee lähidemokratian perustan. Osallistuva budjetointi ja osallistuva suunnittelu ovat keskeinen osa toimintamallia.

Maunulan lähtökohtia demokratiahankkeelle

Maunulassa on kiinnostusta osallistuvan lähidemokratian kehittämiseen. Siitä kertoo tämän hankkeen valmisteluun osallistuvien laaja piiri: mukana on ollut Maunula-seuran, vuokratalojen talotoimikuntien, MLL:n osaston, eläkeläisjärjestöjen, urheiluseurojen, alueella toimivien puoluejärjestöjen, leikkipuiston, kirjaston, Asukastalon Saunabaarin, päiväkotien ja koulujen piirissä toimivia. Maunulassa on alueellisen osallistuvan demokratian hankkeesta pidetty useita kaikille kiinnostuneille avoimia tapaamisia, joissa on ollut mukana niin yksittäisiä asukkaita kuin eri järjestöjen ja yhteisöjen edustajia. Tämä suunnitelma on näiden keskustelujen tulosta.

Maunulassa on valmiita tiedottamisen kanavia ja foorumeita, kuten oma lehti (Maunulan Sanomat, joka jaetaan kaikkiin talouksiin ja jota luetaan erittäin laajasti, 90 %). Maunulassa on järjestetty vuosittain 6–8 aluefoorumin tilaisuutta ajankohtaisista asioista, kuten kaavoitus ja alueen kehittäminen. Maunulassa on toimivat kotisivut ja Mediapaja, joka tarjoaa maksuttomia nettiyhteyksiä ja nettikoulutusta. ”

(<https://docs.google.com/file/d/0B5NSqnsXS0iIUTFEBnBmSIJoc2c/edit>, vierailtu 12.5.2015)

SOSIAALITIEETEET

Sosiaalitieteiden pääsykoe koostuu neljästä kysymyksestä: monivalintatehtävästä (yksi kysymys), esseetehtävistä (kaksi kysymystä) sekä aineistotehtävästä (yksi kysymys).

Vastaa kaikkiin kysymyksiin ja kirjoita jokainen vastaus eri paperille!

Saman kysymyksen alakohdat voi kirjoittaa samalle paperille.

Monivalintatehtävään vastataan erilliselle kysymyspaperille.

Huomioithan, että essee- ja aineistotehtäville on määritelty enimmäispituus, jota ei saa ylittää. Vastauksen enimmäispituuden ylittävää osiota ei huomioida vastauksen arvostelussa.

Tehtävä 1. Monivalintatehtävä: Katso erillinen kysymyspaperi (20 pistettä)

Tehtävät 2. ja 3. Esseetehtävät:

2. Millä tavoin epidemiologisen muuntumisen teoriolla voidaan selittää kuolleisuuden historiallista kehitystä eri maissa? (10 pistettä, max. 4 sivua)

3. Selosta, mitä tarkoitetaan käsitteellä sosiaalinen rakenne (4 pistettä). Pohdi lisäksi, miten sosiaalinen rakenne ilmenee:

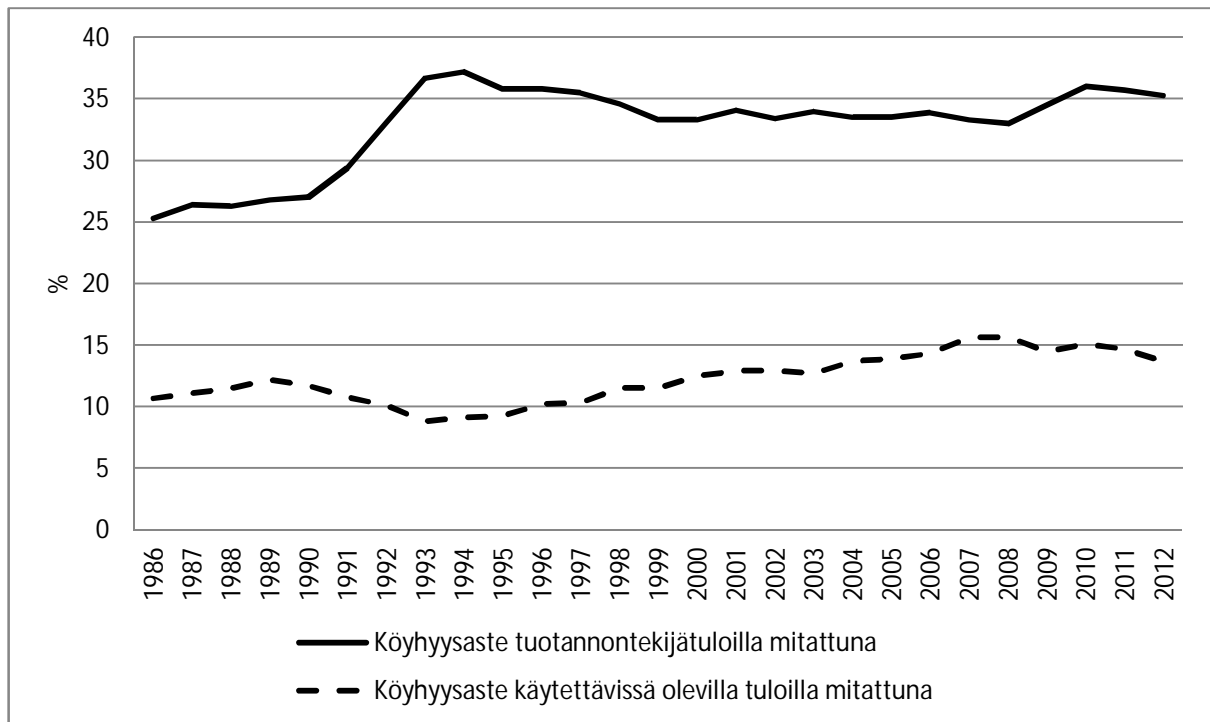
- a) kulutuksessa (2 pistettä)
- b) terveydessä (2 pistettä)
- c) rikollisuudessa (2 pistettä)

Tehtävän 3 enimmäispituus on yhteensä 4 sivua.

Tehtävä 4. Aineistotehtävä:

4. Alla olevissa kuviossa 1 ja tekstissä 1 tarkastellaan tuloeroja ja köyhyyttä Suomessa. Pohdi pääsykoekirjojen sekä kuvion 1 ja tekstin 1 pohjalta seuraavia asioita: (20 pistettä, max. 6 sivua)

- a) tuloerot ja köyhyys sosiaalivakuutuksen tavoitteiden näkökulmasta
- b) tuloerojen ja köyhyyden kehitys Suomessa

Kuvio 1. Köyhyyssasteen kehitys Suomessa vuosina 1986–2012, 60 % mediaanitulosta.
Lähde: OECD Social and Welfare Statistics.

Teksti 1. Huomisen Suomessa köyhä tietää paikkansa

Tuloerot ovat jatkaneet kasvuaan Suomessa. Tilastokeskuksen tässä kuussa julkaiseman tulonjaon kokonaistilaston mukaan koko väestön tulojen kasvu oli vuonna 2011 keskiarvolla mitattuna 0,7 prosenttia. Väestön suurituloisimman kymmenesosan tulot kasvoivat 2,2 prosenttia ja suurituloisimman prosentin tulot 7,0 prosenttia. Samaan aikaan väestön pienituloisimman kymmenyksen tulot kasvoivat vain pari prosentin kymmenystä. Tuloerojen kasvussa on kyse nimenomaan siitä, että suurituloisten tulot paisuvat entisestään.

– Suurituloisten tulot ovat kasvaneet muita vauhdikkaammin, lähinnä vauraimman yhden prosentin tulo-osuudet. Tilastoista tämä näkyy selvästi, Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen (VATT) erikoistutkija Marja Riihelä sanoo.

Tuloerot repesivät 1990-luvun laman jälkeen

Vielä 1990-luvun laman aikaan Suomen tuloerot olivat yhdessä Ruotsin kanssa teollisuusmaiden pienimpiä. Sen jälkeen ne ovat revenneet voimakkaasti.

– Tuloerot ovat kasvaneet 1990-luvun laman jälkeen näkyvästi. Kasvuvauhti on ollut Suomessa nopeampaa kuin muissa länsimaissa, Tilastokeskuksen Pekka Ruotsalainen sanoo. Yksi keskeinen tuloerojen kasvuun vaikuttanut tekijä on vuoden 1993 verouudistus, jossa ansiotulojen ja pääomatulojen verotus eriytettiin toisistaan. Ansiotulojen verotus pysyi progressiivisena, mutta

pääomatuloille määrättiin vakioveroprosentti, joka on alhaisempi kuin suurten ansiotulojen veroprosentti. Järjestelmä tarjosi kannustimen muuttaa ansiotuloja pääomatuloiksi.

Suomi ei ole enää matalien tuloerojen maa

Tuloerojen kasvua vähätellään usein sanomalla, että Suomi on yhä verrattain pienten tuloerojen maa. Asiantuntijoiden mukaan väite pitää paikkansa vain koko muuhun maailmaan verrattaessa. Jos verrokeiksi otetaan muita Suomen kaltaisia valtioita, sanonnalle ei ole katetta.

– Vertailu kannattaisi tehdä vastaavassa tilanteessa olevien maiden kanssa, ikään kuin oman painoluokan sisällä. Ja siinä Suomi ei ole enää kärjessä. Jos katsotaan muita Pohjoismaita, niin Suomessa on korkeammat tuloerot kuin niissä, Kelan tutkimusprofessori Hiilamo sanoo. Tuloerojen kannattajien toisen argumentin mukaan tuloerot kertovat talouden olevan toimintakykyinen. Puhutaan niin kutsutusta valumaefektistä, jonka mukaan rikkaiden vaurastuminen valuu myös muihin tuloluokkiin ja hyödyttää siten kaikkia. Asiantuntijoiden mukaan valumaefektiä ei ole olemassa, ja talous voi toimia hyvin ilman tuloerojen kasvuakin.

Lähde: Taloussanomat 24.12.2012, lyhennetty alkuperäisestä uutisesta